

A társadalmi elvárás és a helyi lehetőségek présében

„A gazdaságosság a pénzben való ért. Különösen azok a vezető beosztású minimalizálást értik, holott az az adott feltételek közötti optimum megtalálása. Lehet, hogy adott esetben, például a milli- ókba kerülő számítógép és annak folyamat- ba — esetünkben oktatási folyamatba — állítása lenne az olcsó...” Dr. Kökúti Lajosnak, a műszaki tanszék vezetőjének szavaival alighanem mindegyik főiskolai (és egyetemi) egységvezető, oktató egyet-

— A nevünk változatlanul műszaki tanszék, de már hosszú ideje nem műszaki ismereteket oktatunk. Feladatunk a technika szakos tanárok képzése — kezdte Kökúti tanár úr. A technika, mint tantárgy, a korábbiakhoz képest egészen más — célkitűzéseiben, anyagában, eszköztudományában. Új tantárgyrendszer jelent meg, mindez új feltételek kialakítását teszi szükségessé. Ennek megvalósítása a költségvetésből egyszerűen képtelenség.

— Az igényekhez és a távolról nyomon követhető kívánatos színvonalhoz képest milyen a lemaradás?

— A legkomolyabb lemaradás a modern információhordozók és azok folyamatba állítása területén mutatkozik. De például egy folyamatrendszerbe állítható esztérgára is három esztendőig kellene takarékoskodnunk úgy, hogy a tanszék mára nem költene. Nem túlzok, ha azt mondom, hogy a helyzet katasztrofális.

— Pusztán az anyagi lehetőségek szűkösége miatt került ilyen mélyre a természettudományos tanszék többsége?

— A belső szabályozók is megkötik a kezünket abban, hogy a korszerűbb berendezést, gépet vásároljunk meg. En sokkal nagyobb szabadságot ad nek a gazdálkodó egységek vezetőinek — cserébe elfogadnám a szigorúbb ellenőrzést. Sajnos, sokszor felemás megoldásokig jutunk csak el: az információtechnika oktatásához komoly áldozatokkal biztosítottuk a gépi feltételeket, de hiányzik a kísérleti apparátus. A szakkönyvekkel való ellátottságunk szintén nem elegendő. A tudomány gyorsan változik, a kiadványok ára meredeken szökik fölfelé, az elvonások pedig azokat a területeket sújtják, ahol az ország jövője készül.

— A pénz év végi ki-söpítését tartom a leginkább érthetetlennek — kezdte mondandóját dr. Nagy Pál, a kémia tanszék vezetője. Figyelembe véve ugyanis a beszerzési nehézségeket, nem mindig tudjuk tervszerűen elkölteni a pénzt, azaz az év végén gyakran „amit kapunk, azt veszünk” alapon vásárolunk. A családok sem mennének semmire, ha nem takarékoskodnának, ha minden esztendő végén ki kellene üríteniük a kasszát.

— Minden bizonnyal itt is ugyanaz a helyzet, mint más főiskolai tanszékben avagy az egész felsőoktatásban.

— Megbízható statisztikai adatok szerint a szegedi főiskola a legmostohábban kezelt tanárképző hazánkban. Elegendő arra utalni, hogy az év hallgatóra jutó terület nálunk a legkisebb. Eből adódik, hogy fokozott tanteremhiánnyal küszködünk. A főiskola legnagyobb, száz főt befogadó előadója a kémia tanszéké, de mert ez az egyetlen ilyen méretű előadó, reggeltől estig órákat tartanak benne, zömmel más szakos hallgatók részére. Az külön kellemetlen, hogy míg a hallgatóink a laboratóriumi gyakorlaton méréseket végeznek, a folyosót száz fős csoportok „rengetik meg”. A helyszűkéből következő, hogy a tanszéken szerteszét vannak a könyveink, a hallgatók sehol sem ülhetnek le, hogy elmélyüljenek a tananyagban.

— Gondolom, a vegyszerek árának rohamos emelkedése is súlyos gondokat okoz.

— Az áremelkedés általában sújtotta a vegyszerrel dolgozó intézeteket, kutatóhelyeket. Nálunk ehhez jött még a kémia szakos tanárképzés központi és helyi megítélése: míg az iskolák igényelték a kémiatanárok

képzését, hozzánk egyre kevesebben jelentkezték és ez utóbbi alapján részesültünk a költségvetési keretből. Most talán lesz egy kis javulás, mert fölfelé ível a hallgatói létszám.

— Köztudott, hogy a műszerrel való ellátottság nagy a legtöbb kívánultat maga után.

— Így van, hiszen a fejlesztésre rendkívül kicsi lehetőségünk van. Hús-huszonöt éve még megfelelő szintűnek mondhattuk a műszerparkunkat, de ma már óriási a lemaradásunk. Ez természetesen kihat a tudományos és oktatómunkára is. Szerencse, hogy jó kapcsolat építettünk ki a JATE kémiai tudományokkal foglalkozó tanszékeivel: lehetőségünk van bizonyos mérések elvégzésére, elolvashatjuk a számunkra megfizethetetlen folyóiratokat.

— Milyen aktuális problémával kell most megküdenie a tanszéknek?

— A kémia oktatásába is mind jobban bevonul a számítástechnika. A biológia-kémia szakosoknál a tanszék tart számítás-technikai órákat. Úgy néz ki, hogy tudunk vásárolni néhány személyi számítógépet, de azokat már nem tudjuk megfelelően elhelyezni. De, hogy ne csak a gondokról essen szó: tanszékünk oktatói (dr. Sipos Sándorné és dr. Deák László) készítettek az általános iskola nyolcadik osztályai számára a párhuzamos, tehát az oktatás során választható tankönyvet. A könyv írásában részt vett Dányi István nyugalmazott szakvezető, illetve a hetedik osztályos könyvet is főiskolai oktató, dr. Rác Fodor Benő írta. Tanszékünkön tehát a nehézségek ellenére is gyeksünk színvonalas és értékes munkát végezni.

DLUSZTUS IMRE

Bemutatjuk az Élelmiszeripari Főiskolai Kart

A Budapesti Kertészeti Egyetem és a Szegedi Élelmiszeripari Főiskola integrációjával 1986-ban új felsőoktatási intézmény jött létre: a *Kertészeti és Élelmiszeripari Egyetem*. Az egyetem négy karral rendelkezik: két Kertészeti Karral (az egyik Budapest, a másik Kecskemét színhelyén), az Élelmiszeripari Karral (ez a budapesti Tartósítási Karból keletkezett), és az Élelmiszeripari Főiskolai Karral (Szeged).

Dr. Gábor Miklósné, a szegedi főiskolai kar főigazgatója 1979 óta vezeti az intézményt. 1953-ban szerezte meg vegyészmérnöki diplomáját a Budapesti Műszaki Egyetemen, 1962-ben pedig közgazdász-mérnöki oklevelet, 1976-tól a kémiai tudományok kandidátusa. 1962, a szegedi Felsőfokú Élelmiszeripari Technikum megalakulása óta dolgozik Szegeden, 1965-től a Kémia Tanszék vezetője. 1970-ben, amikor a technikum főiskolai rangot kapott, a főiskola kutatási főigazgatóhelyettese lett, 1979 óta főigazgató. Vele folytatunk beszélgetést az olvasóink előtt talán kevésbé ismert intézmény életéről, oktatási, kutatási irányiról.

— A *Kertészeti Egyetem* és az *Élelmiszeripari Főiskola* integrációja milyen változásokat jelent az oktatásban, a kutatásban és a gazdálkodásban?

— Az integráció gyakorlatilag az 1981-es, felsőoktatásról szóló politikai bizottsági határozat végrehajtásának egyik lépcsőfokát jelenti, s azt célozza, hogy megszűnjék a felsőoktatási intézmények túlzott elaprózottsága. A Mezőgazdasági és Élelmiszeripari Minisztérium példamutató gyorsasággal igyekezett érvényre szerezni ennek a határozatnak; hasonló jellegű integrációra került sor a szintén MEM-hez tartozó Keszthelyi Agrártudományi Egyetem és a Kaposvári Mezőgazdasági Főiskola vonatkozásában is. Az oktatási törvénnyel összhangban jelenleg folyik az új Szervezeti és Működési Szabályzat, valamint az egyéb szabályzatok kimunkálása, amelyek majd konkrétan meghatározzák az integrációból következő napi feladatokat. Annyi biztos, hogy mind az oktatásban, mind a kutatásban *továbblepési lehetőséget* jelent az integráció. A felsőfokú intézmények — különösen az egyetemek, egyetemi karok — iránti elvárás az, hogy ne csak oktatási és kutatási feladatokat lássanak el, hanem együtt a térség szellemi központjai is legyenek. Ez megfelelő anyagi lehetőségek és önállóság nélkül nem valósítható meg. Ezért tartjuk igen lényegesnek azt, hogy *gazdálkodási és mun-*



káltatói önállóságunkat a továbbhiakban is megtartsuk. Jelent-e változást az integráció a felvett hallgatók létszámában? Jelenti-e az oktatási irányainak megváltozását?

— Nem. Úgy tervezzük, hogy továbbra is kb. 120 nappali tagozatos hallgatót veszünk fel évente, amelyek kétharmada a három év sikeres befejezése után technológus üzemmérnöki (közülük a legjobbak továbbtanulással élelmiszertechnológus mérnöki), egyharmada pedig élelmiszeripari gépész-üzemmérnöki diplomát kap. Levelező tagozaton egy négyéves oktatási ciklusban mintegy 140 hallgatónk tanul; így az összhallgatói létszám 500 fő körül alakul.

— Folyik-e a *főiskolai kar* posztgraduális képzése?

— Igen, három féléves szaküzemmérnöki kurzust indítunk évente egy-két tanulócsoporttal, melynek elvégzése a hallgatók számára második diplomával jár. Posztgraduális képzésünk két irányban folyik. Pl. a munka- és üzemszervező szak ismeretkiegészítő jellegű; a korábban főiskolánkon végzett, vezető beosztásba került üzemmérnökök a korábbi műszaki ismereteik mellé a beosztásuk miatt nélkülözhetetlen *közgazdasági és jogi ismereteket* szerzik meg. A másik képzési irány szintentartó szakmai jellegű. A mezőgazdaságban végbement — a hatvanas és hetvenes évek fordulóján kiscsoosodott — nagyarányú fejlődés természetesen maga után vonta az élelmiszeripar ugrásszerű fejlődését is, így ezeknek a szakembereknek elengedhetetlenül fontos, hogy a *legújabb technológiákkal*, a legkorszerűbb eljárásokkal megismerkedjenek.

— Milyen konkrét kapcsolataik vannak a *Kertészeti és Élelmiszeripari Egyetem* másik három karával? Együttműködnek-e a *szegedi egyetemekkel*? Van-e lehetőség az *áthallgatásra* és az *átoktatásra*?

— A budapesti Élelmiszeripari Karral koordináljuk a tanterveinket, közösen munkáljuk ki azokat. Az integráció egyik célja egyébként az, hogy megoldja az

élelmiszertechnológus mér-nőkképzést, amely eddig ismeretlen volt Magyarországon. Ebben a képzésben valamilyen formában a szegedi főiskolai kar is részt vesz majd. A fizika gyakorlati oktatásában ez ideig is sok segítséget kaptunk a JATE Kísérleti Fizika Tanszékétől, de más tanszékkel is van kooperációs kapcsolatunk. É idegen nyelv oktatás terén pedig a szegedi egyetemek és főiskolai karunk között tanár-cserékre, át-oktatásra került és kerül sor. A Szegedi Biológiai Központtal a biofizika területén kooperálunk; néhány hallgató szakdolgozatának elkészítéséhez az SZBK nyújt segítséget. Valamennyi agrárjellegű egyetem, főiskola közvetlenül a gazdaság számára képez szakembereket, így az alaptudományokból csak azokat a részeket, amelyek az alkalmazott tudomány megértéséhez elengedhetetlenül szükségesek. A tudományegyetemek ezzel szemben a profiljuknak megfelelő „tisztá” tudományokat oktatják, s a legújabb tudományos eredményeknek nem csupán a vég-következtetését, hanem az ahhoz vezető okfejtéseket is részletezik. Ebből a különböző oktatási jellegből fakadóan teljes át-oktatásra, át-hallgatásra a szegedi egyetemek és főiskolai karok között nincs lehetőség.

— Milyen kutatásokat folytat a főiskolai kar, s milyen tudományos kapcsolatokkal rendelkezik?

— Alapvetően alkalmazott kutatások folynak intézményünkben. Vérl plazma-hasznosítási szabadalmunk alapján a Szegedi Szalámigyár és Húskombinat megkezdte egy *vérporózum* építését, melynek teljes termelési mennyiségét több évre egy nyugati cég kötötte le. Gépészeink a Csongrád megyei Tejipari Vállalat üzemében egy általuk kikísérletezett *ultrahangos tisztítóberendezést* szerelnek fel. Szabadalmatattunk — az instant kakaópor kikísérletezése folyamán — egy *granulálási eljárást* is. Részt veszünk emellett — többek közt a Budapesti Műszaki Egyetemmel közösen — egy, a TPB által támogatott alapkutatásban, mely a *gabonafehérje funkcionális tulajdonságainak* vizsgálatára irányul. A BME-vel kötött szerződésünkben egyébként szerepel, hogy ha a vegyészmérnöki levelező tagozatos képzés beindul, akkor főiskolai karunk lesz ennek dél-alföldi *konzultációs központja*.

SANDI ISTVÁN

Luca széke?

Bár november 19-én messze volt még Luca napja, a hallgatói sakkcsapat úgy készült a hagyományos „Oktatók—Hallgatók” sakkviadálra, ahogy Luca széke készül: akadozva, elszántság és meggyőződés nélkül. Igaz, hiányzott egy olyan kapitány és csapatvezető, amilyen a tavaly végzett Gulácsi Feri volt, és igaz, hogy a csapat tagjait különböző karokról és kollégiumokból, stb. kellett (volna) összetoborozni, mégis családost okozott, hogy a kiírt 10 tábla helyett a hallgatói csapat csak 7 táblán számlálhatta meg játékosait az összecsapás kezdetekor.

Önök természetesen ismerés jár, hiszen jelenlétükkel bizonyították, hogy az erős egyetemi terhelés mellett is jut idő a szellemi sportra. Vég-eredményben a jobban felkészült (és tartalékos is állító) oktatói csapat győzött.

Részletes eredmények: Oktatók—hallgatók: 8,5-5,5; Diamant T. —Fekete

Z. 1:1, Balázsik Z. — Szőke G. 0,5:1,5, J.—P. Pagliano—Kiszely 2:0, Csákány B.—Alexy N. 1:1, Varjú K. —Bodor G. 0:2, Gróger D.—Arany Szabó Á. 2:0, Czéth G.—Kiss G. 2:0.

A sakk-klub hírei: A sakk-klub november 4-én rendezett 7 fordulós svájci rendszerű villámversenyt Mészáros nyerte maximális, 7 ponttal Fekete és Szőke előtt. A november 18-i résztvevős, körmérkőzéses visszavágót Fekete Z. nyerte (6 ponttal), a 2—3 helyet Kiszely és Bodor G. szerezte meg (5,5—5,5 ponttal).

A sakk-klub következő, december 2-i programja egy sakk-szimultán lesz, amelyet a tehetséges, fiatal szegedi mesterjelölt, Bezdán Tibor fog adni. A 15 táblás szimultán este 7 órakor kezdődik az Irinyi Kollégium I. emeleti teaházában. Az eseményen minden érdeklődőt szívesen lát a sakk-klub.

(—ely—)

10 éves a JATE SC

„A József Attila Tudományegyetem központi épületének aulájában sporttörténeti pillanatok részesei voltok a napokban a jelenlévők, új sportklub születésénél bábáskodtak az intézmény oktatói, dolgozói, hallgatói. Az „újszülött” legfontosabb adatai: Neve: József Attila Tudományegyetem Sportklubja (JATE SC) Színe: kék-fehér”. Délmagyarország, 1976. december 18.

1976. december 16-án 17 órakor a Szegedi József Attila Tudományegyetem 57 fővel megalakította tömegsport egyesületét a JATE SC-t. Az adottságoknak és az érdeklődési köröknek megfelelően három szakosztály — kézilabda, természetjáró, tollaslabda — és két sportcsoport — kispályás labdarúgás, röplabda — kezdte meg működését. Ezzel új fejezet kezdődött egyetemünk sportéletében az

egyetemi oktatók, dolgozók és hallgatók szervezett kerekasztal között, rendszeresen sportolhatnak.

A sportegyesület beindítását a felsőbb szervek és Művelődési Minisztérium, a Csongrád Megyei Testnevelési és Sporthivatal, a Városi Sportfelügyelőség, a Széplak és nem utolsósorban egyetemünk párt- és állami vezetése várakozással felül segítették elvi-, gyakorlati-, és anyagi vonatkozásban. Támogatásokat ezúton is köszönjük, s a jövőben is igényeljük.

Jelenleg Szeged város legnagyobb tömegsport egyesületeként működünk 11 szakosztállyal: kézilabda, kosárlabda, röplabda, tenisz, asztalitenisz, karate, természetjáró, tollaslabda, labdarúgás, sakk, horgász. A tenisz és karate szakosztály minőségi

szakosztályként tevékenykedik. Női teniszezőink 1984-ben feljutottak az OB I. osztályba, férfi teniszezőink pedig az 1986-os évben érdemelték ki az első osztályt. Szeged város teniszsport-történetében ez az első ilyen eredmény.

A Tae Kwon-Do karate szakosztály „legfiatalabb” bázisa lett a hazai szövetségnek. Rövid idő alatt országosan jegyzett szakosztállyá vált. 1984 őszén a Budapesten rendezett Európa Bajnokságon Inez Pubanz egyetemi hallgató női küzdő és töréstechnikában 1. helyezést, Varga Attila fekete öves mester pedig 3. helyezést ért el.

A többi szakosztályunk megyei, városi bajnokságokban és minősítő versenyekben vesz részt szép eredményekkel.

Az egyetemi sport az elmúlt tíz évben minőségét és

mennyiségét tekintve jelentősen előrelépett. További szakosztály és taglétszám emelés nem lehetséges, mert az egyesület anyagi és társadalmi támogatása, ezt nem teszi lehetővé. A további előrelépéshez és fejlődéshez elengedhetetlenül egyetemi tornacsarnok felépítése. A jelenleg kialakult szervezeti keretek a jól működő szakosztályvezetőségek megfelelő tartalommal töltik ki.

Eddigi eredményeinket azonban csak a sportegyesületünkben működő, lelkiismeretes társadalmi munkát végző aktivisták segítségével érhetjük el.

A JATE SC elnöksége december 15-én 17 órakor jubileumi emlékültést tart az egyetem aulájában, amelynek megemlékeznek az elmúlt 10 év munkájáról, eredményeiről.

O. J.